

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA nr. 457
din data de 27.05.2020

Dosar nr.: 852/2019

Petiția nr.: 7411/03.12.2019

Petent: Asociația Fast Forward

Reclamat: Primăria Municipiului Constanța

Obiect: mesaj public și comentarii discriminatorii la adresa minorității rome pe pagina oficială a Primăriei Municipiului Constanța din cadrul rețelei de socializare Facebook

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

Asociația Fast Forward cu sediul în municipiul București, str. Almașu Mare nr. 9, bl. B9, sc. 4, ap. 41, sector 4

2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamaților

Primăria Municipiului Constanța cu sediul în Municipiul Constanța, B-dul Tomis nr. 51, jud. Constanța

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

3. Petenta susține că atât mesajul public al Primăriei Municipiului Constanța postat în data de 29.10.2019 pe pagina sa oficială din cadrul rețelei de socializare Facebook, cât și lipsa de reacție a instituției publice privind comentariile discriminatorii la adresa minorității rome făcute de către diverse persoane fizice, a condus la lezarea demnității comunității rome din Municipiul Constanța.

III. Procedura de citare

4. În temeiul art. 20 alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura de citare a părților.

5. Prin adresa înregistrată sub nr. 7411/20.12.2019 a fost citată petenta, iar prin adresa înregistrată sub nr. 7889/20.12.2019 a fost citată partea reclamată, pentru termenul stabilit de Consiliu la data de 16.01.2020. Prin citație, s-a ridicat din oficiu excepția necompetenței Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pentru capătul de cerere privind solicitarea de a se dispune măsurile necesare în vederea înlăturării consecințelor faptelor de discriminare.

6. Procedură legal îndeplinită.

7. La termenul stabilit, la ședința de audieri părțile au fost absente.

8. Prin adresa înregistrată sub nr. 199/14.01.2020 partea reclamată a depus un punct de vedere, care i-a fost comunicat petentei prin adresa înregistrată sub nr. 415/22.01.2020.

9. Prin adresa înregistrată sub nr. 415/22.01.2020 petentei i s-a solicitat o copie după actele de înființare a asociației pentru stabilirea calității procesuale active. Ulterior respectivei solicitări, s-a identificat pe rolul CNCD o altă sesizare înaintată de către petentă, sesizarea având atașat și Statutul Asociației Fast Forward.

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

10. Prin sesizarea înregistrată la CNCD sub nr. 7411/03.12.2019 petenta susține că mesajul public al Primăriei Municipiului Constanța aduce atingere demnității comunității rome și instigă la ură rasială.

11. Petenta susține că reprezentanți ai Primăriei Municipiului Constanța cu acces la pagina oficială a instituției pe pagina de socializare Facebook au postat în data de 29.10.2019, ora 09:30, următorul mesaj: <<“*Toleranță zero față de persoanele care se instalează abuziv în clădirile aparținând municipiului Constanța*”; în continuarea mesajului-titlu, se menționează următoarele “*Vrem să descurajăm astfel de fapte, anunțându-i pe toți că suntem vigilenți și nu permitem ocuparea fără drept a imobilelor aflate în proprietatea municipalității, administrate de Regie. În astfel de situații, R.A.E.D.P.P. în calitate de administrator, va sesiza organele abilitate pentru atragerea răspunderii civile dar și penale a autorilor faptelor, care trebuie să înțeleagă că vor răspunde pentru aceste fapte*”, a declarat Directorul General al R.A.E.D.P.P. Constanța, domnul .>>

12. Petenta susține că în descrierea contextului în care a intervenit mesajul se menționează că un grup de persoane de etnie romă a dărâmat ușa de la intrarea unei case administrate de R.A.E.D.P.P. Constanța, încercând să ocupe spațiul, după ce foștii chiriași fuseseră evacuați în urmă cu câteva zile și că reprezentanții R.A.E.D.P.P. Constanța au sesizat organele de poliție, care s-au deplasat la adresa imobilului în cauză, au identificat și au legitimat persoanele pe care le-au ridicat pentru audiere.

13. Petenta susține că mesajul postat pe pagina oficială a Primăriei Municipiului Constanța de pe rețeaua de socializare Facebook în care s-a menționat etnia persoanelor care au intrat abuziv în spațiul administrat de R.A.E.D.P.P. Constanța a fost clar îndreptat împotriva minorității rome din Constanța, referința directă la etnie nefăcând altceva decât să propulseze mesaje de discriminare și de ură la adresa romilor, astfel cum s-a și întâmplat în secțiunea de comentarii.

14. Petenta susține că la secțiunea comentarii, utilizatorul rețelei de socializare Facebook a postat următoarele: “*Pe strada Ștefan cel Mare și Cuza Vodă sunt foarte multe case ocupate abuziv de persoane de etnie romă. Dacă tot s-a anunțat cu surle și trâmbițe proiectul pentru modernizarea străzii Ștefan cel Mare, este bine de știut că un astfel de proiect este irealizabil dacă zona este plină de cerșetori, se face liber la contrabandă cu țigări, nu poți să traversezi de frica acestora, puradeii joacă fotbal și altele nestingheriți. Este de vis urât.*”

15. De asemenea, petenta susține că la secțiunea comentarii, utilizatorul rețelei de socializare Facebook a postat următoarele: “*Ar tb adunați și duși la marginea orașului. Să li se pună o mătură în mână să facă și ei ceva. Este destulă mizerie de adunat din oraș. Măcar ați avea și forță de muncă și le-ați oferi și o casă departe de centru, dacă tot sunt romi. Indiferent de nație, trebuie ajutați, nu lăsați pe străzi în plină iarnă. Iar orașul Constanța are nevoie de forță de muncă.*”

16. Petenta arată că la secțiunea comentarii, utilizatorul rețelei de socializare Facebook a postat următoarele: “*Ciori vopsite*”.

17. În final, petenta susține faptul că Primăria Municipiului Constanța nu face nici un efort pentru a modera comentariile discriminatorii la adresa minorității rome, având posibilitatea să steargă comentariile, dar alegând să nu o facă.

Susținerile părții reclamate

18. Prin punctul de vedere depus și înregistrat sub nr. 199/14.01.2020, partea reclamată a invocat excepția de necompetență a Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pentru capătul de cerere privind solicitarea de a se dispune orice măsură necesară pentru înlăturarea consecințelor faptelor de discriminare.

19. Partea reclamată prezintă un scurt istoric al situației juridice al imobilului din str. , mai exact faptul că imobilul face parte din fondul locativ de stat și este proprietatea municipiului Constanța, inventariat conform H.C.L.M. nr. 296/24.07.2001, cu nr. de inventar 14008, 14009, 1401 și se află în administrarea R.A.E.D.P.P., conform H.C.L.M. nr. 332/1996 și a dispozițiilor H.C.L.M. nr. 85/2008 privind aprobarea Regulamentului de Organizare și Funcționare al RAEDPP Constanța.

20. În continuare, partea reclamată arată faptul că R.A.E.D.P.P. Constanța este titulara dreptului de administrare, conservare, exploatare, urmărire executare contracte de închiriere etc, a fondului locativ – proprietatea Municipiului Constanța, având obligația de a acționa ca un bun și diligent administrator în numele proprietarului care l-a mandatat; în speța de față, R.A.E.D.P.P., în calitate de creditor în Dosarul 229/2019, înregistrat la BEJ , pentru aducerea la îndeplinire a obligațiilor dispuse de instanța de judecată prin hotărâre judecătorească definitivă și executorie în Dosarul nr. 9592/212/2018, a dispus evacuarea debitorilor din imobilul situat în Constanța, str. Ion Rațiu nr. 48, iar în data de 16.10.2019, ora 10 a realizat evacuarea efectivă a debitorilor din imobil, întocmindu-se în acest sens Procesul verbal de evacuare nr. 16781/16.10.2019; ulterior, întrucât R.A.E.D.P.P. Constanța a fost sesizată cu privire la faptul că au fost văzute persoane necunoscute în imobil, în data de 28.10.2019 angajați ai R.A.E.D.P.P. Constanța, aflați la fața locului, au constatat că sigiliile au fost rupte, că ușa de acces a fost spartă și că în curte și în spațiul locativ au pătruns și s-au instalat persoane fizice, situație față de care au fost sesizate organele de poliție, care au condus persoanele identificate la sediul Secției 1 Poliție.

21. Raportat la situația de fapt expusă anterior și la demersurile R.A.E.D.P.P. Constanța, partea reclamată arată că informațiile au fost preluate pe pagina oficială a Primăriei Municipiului Constanța din rețeaua de socializare Facebook, fără însă ca aceasta să poată fi apreciată ca o atitudine de natură a aduce atingere demnității persoanelor de etnie romă, mesajul reprezentând doar o redare a unei situații de fapt ce prezintă demersurile și măsurile luate de R.A.E.D.P.P. în exercitarea atribuțiilor sale de administrator al patrimoniului U.A.T. Constanța.

22. Pe fond, partea reclamată apreciază că în mod nejustificat se încearcă a se contura ideea că Primăria Municipiului Constanța a „propulsat o retorică anti romă în spațiul public”, de natura a fi sancționată în raport de prevederile O.G. nr. 137/2000; astfel, raportat la art. 2 din O.G. nr. 137/2000, aceasta apreciază ca este neîndeplinit în cauză elementul material al faptei sesizate spre analiză, în condițiile în care mesajul nu a fost bazat pe asocieri etnice, ci a vizat o informare cu privire la „toleranta zero” și la demersurile efectuate față de toate *„persoanele care se instalează abuziv în clădirile aparținând municipiului Constanța!!”*; de asemenea, raportat la dispozițiile art. 15 din O.G. nr. 137/2000, partea reclamată apreciază că postarea publică a mesajului nu face dovada existenței scopului de a discrimina, fiind doar o informare asupra demersurilor RAEDPP ce a fost necesară în contextul situației prezentate.

23. Referitor la utilizarea termenului „rom” în mesajul public furnizat, partea reclamată susține că s-a conformat prevederilor legale, având în vedere faptul că în anul 1993 Consiliul European a recomandat folosirea termenului „rom” în locul substantivului „țigan”, România adoptând această prevedere; de asemenea, în ediția din 2012 a DEX au fost schimbate definițiile considerate ofensatoare ale unor cuvinte precum „rom”, modificările fiind realizate ca urmare a recomandărilor făcute de Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării, astfel că utilizarea termenului nu s-a făcut cu intenție de

discriminare etnică, ci a fost o utilizare conformă cu realitățile sociale și recomandările CNCD privind utilizarea acestui termen.

24. Partea reclamată susține că, pentru o cât mai corectă și mai completă informare a opiniei publice, Primăria Constanța este obligată să furnizeze cât mai multe detalii în cadrul comunicărilor transmise, fara a furniza numele persoanelor implicate, termenul „rom” fiind folosit în mod uzual în comunicări, atât de către mass-media (posturi TV, publicații scrise, agenții de presă), cât și de către instituții, indiferent de natura faptelor persoanelor implicate, fie ele pozitive sau negative.

25. Partea reclamată susține că, deși Asociația Fast Forward consideră că mesajul public al Primăriei Municipiului Constanta propulsează mesaje de discriminare și de ură la adresa comunității rome, totuși este lesne de constatat că mesajul public al Primăriei Constanța nu conține niciun astfel de indemn.

26. În ceea ce privește comentariile postate de terți, partea reclamată susține că acestea se încadrează în libertatea de exprimare a gândurilor, a opiniilor sau a credințelor și libertatea creațiilor de orice fel, cenzura fiind interzisă.

27. Partea reclamată anexează înscrisuri.

V. Motivele de fapt și de drept

28. **În fapt**, Colegiul director al CNCD reține că petiția, așa cum a fost formulată, relevă o situație în care postarea unei informări a Primăriei Municipiului Constanța pe pagina sa oficială de pe rețeaua de socializare Facebook a condus la lezarea demnității comunității rome, ca urmare a comentariilor discriminatorii pe care le-a generat.

29. **În drept**, Colegiul director se raportează la prevederile art. 2 alin. 1 și art. 15 din OG nr. 137/2000, republicată și va analiza condițiile prevăzute la art. 15 din O.G. 137/2000, respectiv:

- ” orice comportament manifestat în public, având
- caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori
- acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de
- apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

30. **De asemenea**, în soluționarea speței apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

➤ art. 10 alin. (2) și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;

➤ art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în anul 2003.

31. **În ceea ce privește postarea unui mesaj pe o rețea de socializare, în speță pe Facebook, într-un spațiu public, Colegiul director reține că fapta sesizată este săvârșită în public.** În lipsa unor prevederi expres prevăzute de *O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, republicată, respectiv în legislația privind contravențiile, pentru determinarea caracterului public al faptei vom proceda la utilizarea prevederilor art. 152 din Codul penal al României, care arată că: ”Fapta se consideră săvârșită ”în public” atunci când a fost comisă:

- a) într-un loc care prin natura sau destinația lui este totdeauna accesibil publicului, chiar dacă nu este prezentă nicio persoană;

- b) în orice alt loc accesibil publicului, dacă sunt de față două sau mai multe persoane;
- c) în loc neaccesibil publicului, cu intenția însă ca fapta să fie auzită sau văzută și dacă acest rezultat s-a produs față de două sau mai multe persoane;
- d) într-o adunare sau reuniune de mai multe persoane, cu excepția reuniunilor care pot fi considerate că au caracter de familie, datorită naturii relațiilor dintre persoanele participante;
- e) prin orice mijloace cu privire la care făptuitorul și-a dat seama că acest fapt ar putea ajunge la cunoștința publicului.”

32. Cu privire la natura de spațiu public a rețelei de socializare Facebook, Colegiul director constată că s-a pronunțat și **Înalta Curte de Casație și Justiție, prin Decizia nr. 4546 din data de 27 noiembrie 2016.**

{“... Vastitatea unei rețele de socializare presupune, raportat la natura, particularitățile și scopul acesteia, că utilizatorii nu dețin proprietatea spațiului efectiv de publicare, neputând estima și cu atât mai puțin controla întinderea acestui spațiu, care, astfel, capătă caracter public și accesibilitate potențială. Prin urmare, nu se poate reține că rețeaua de socializare Facebook ar fi un spațiu privat comparabil cu o cutie poștală electronică, întrucât cutia poștală electronică este controlabilă de către proprietar, sub aspectul conținutului informațional transmis, respectiv depozitat, în timp ce Facebook este o rețea de socializare (informațională) publică, receptivă perpetuu în web (internet), bazată pe un site web la care utilizatorii se pot înscrie și interacționa liber cu alți utilizatori, deja înscriși. Așadar, fapta constând în sloganul postat pe pagina rețelei de socializare îndeplinește exigența juridică privind „caracterul public” întrucât, pe de o parte, mesajul a fost postat pe o rețea de socializare care prin natura sa este destinată accesului public/oricărui utilizator (utilizator existent – eventual „prieten”; utilizator nou – potențial „prieten” sau utilizator „intermediat”), în fața unui anumit număr de persoane, și, pe de altă parte, mesajul a fost postat cu intenția parvenirii la cunoștința utilizatorilor publici ai paginii (în mod direct a „prietenilor” și indirect a celor care ar avea acces mijlocit) și, pe cale de deducție logică, categoriei protestatarilor (fapt de rezultă neîndoielnic din adresarea mesajului „asta să înțeleagă protestatarii”). Caracterul public al faptei imputate reclamantului rezultă și din consecințele efective și directe ale postării în discuție, în măsura în care, urmare a accesării paginii de socializare a recurentului de către anumiți utilizatori (asociați publicului), mesajul a devenit accesibil publicului larg, neutilizator al rețelei de socializare în cauză, prin diseminarea acestuia în mass-media.”}

33. Prin urmare, postarea Primăriei Municipiului Constanța, supusă prezentei analize, cu comentariile aferente, îndeplinește sub mai multe aspecte, caracterul unei fapte săvârșite în public, astfel:

- postarea mesajului a fost realizată pe o rețea de socializare care, prin natura sau destinația sa, este accesibilă publicului;
- postarea textului a fost realizată cu intenția de a transmite un mesaj;
- partea reclamată a intenționat ca mesajul postat să ajungă la cunoștința publicului, având în vedere că oricând o altă persoană care are acces la pagina unui titular de cont de Facebook poate să transmită mai departe informațiile accesate, **fapt realizat prin 72 de like-uri, peste 21 de comentarii și 28 de distribuiri.**

34. Pentru considerentele de mai sus, Colegiul director califică postarea anunțului în cauză ca fiind faptă săvârșită în public.

35. În continuare, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la declarațiile părții reclamate. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

36. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, **pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:**

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
 - **să urmărească un scop legitim,**
 - **să fie necesară într-o societate democratică**
- și
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

36.1 Ingerința să fie prevăzută de lege

Prima cerință, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborate cu art. 2. alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciam că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

36.2 Ingerința să urmărească un scop legitim

Raportat la **scopul legitim urmărit**, prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România, indiferent de etnia acestora. Protecția demnității unei persoane aparținând unui grup minoritar constituie un scop legitim într-o societate democratică.

Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, afirmațiile - obiect al prezentei petiții ar trebui să întrunească următoarele elemente:

- să fie un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- ori, să fie un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată.

37. **Ca urmare, în speța de față Colegiul director constată că primele două condiții** (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) **pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.**

36.3 Necesitatea ingerinței

Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.

În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”). Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei „nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere (*Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.*) În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (*vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49*).

38. Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare. În scopul de a determina dacă respectivele afirmații precum și atitudinea pasivă în fața unor comentarii rasiste - obiect al prezentei sesizări, constituie incitare la ură pe criteriul de apartenență etnică, Colegiul director va examina: obiectivul urmărit de partea reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul comentariilor, locul în care au fost făcute declarațiile, persoana / funcția autorului declarației.

38.1. Obiectivul urmărit de reclamat. Obiectivul urmărit este important: a dorit partea reclamată să disemineze opinii legate de apartenența etnică a persoanelor vizate ori a urmărit doar informarea publicului cu privire la poziția acestuia privind un subiect de interes public? La acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina, acest aspect neavând relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

38.1.1. **În speța de față, Colegiul director constată că partea reclamată a emis public un mesaj privind politica municipalității orașului Constanța de „toleranță zero” față de „persoanele care se instalează abuziv în clădirile aparținând municipiului Constanța!!”.**

Subiectul este unul de interes public.

În continuare, Colegiul director constată că prin intermediul aceluiași mesaj partea reclamată a diseminat stereotipuri și prejudecăți, făcând referire la persoane care fac parte din etnia romă și dând dovadă de o atitudine pasivă în legătură cu comentariile cu tentă rasială postate de diverși utilizatori ai rețelei de socializare Facebook.

Colegiul director constată că nu se pot reține apărările părții reclamate privind scopul urmărit prin mesajul postat, acela că Primăria Constanța este obligată să furnizeze cât mai multe detalii în cadrul comunicărilor transmise pentru o cât mai corectă și mai completă informare a opiniei publice, având în vedere faptul că etnia persoanelor implicate într-un incident nu are relevanță pentru a transmite cu succes publicului informații privind repercursiunile și sancțiunile legale aplicabile în cazul încălcării legii, de către orice persoană, nu doar de către persoanele aparținând unei anumite etnii.

Mai mult decât atât, comentariile la care face referire petenta, cu tentă rasială, nu dețin rolul de a informa publicul, astfel că partea reclamată avea obligația să reacționeze, să se delimiteze de comentariile respective, solicitând utilizatorilor să folosească un limbaj cel puțin civilizat, lucru care nu s-a întâmplat, partea

reclamată apreciind faptul că orice persoană are dreptul să își exprime opiniile, indiferent de forma și conținutul acestora.

Contextul în care a avut loc

37.2 După cum s-a arătat anterior, în data de 28.10.2019 câteva persoane de etnie romă au rupt sigiliile, au spart ușa de acces și au pătruns fără drept într-un spațiu locativ aflat în proprietatea municipiului Constanța, iar angajații R.A.E.D.P.P. Constanța, aflați la fața locului, au sesizat organele de poliție, care au condus persoanele identificate la sediul Secției 1 Politie. Ca urmare a respectivului incident, partea reclamată a emis public un mesaj, urmărind să informeze cetățenii despre demersurile RAEDPP în cazurile în care se depistează ocuparea abuzivă a spațiilor aflate în proprietatea Municipiului Constanța, cu detalierea unui caz specific în care autorii faptelor anti-sociale sunt persoane de etnie romă.

Prin apărările formulate, partea reclamată a subliniat faptul că informațiile au fost preluate pe pagina oficială a Primăriei Municipiului Constanța din rețeaua de socializare Facebook, mesajul reprezentând doar o redare a unei situații de fapt ce prezintă demersurile și măsurile luate de R.A.E.D.P.P. în exercitarea atribuțiilor sale de administrator al patrimoniului U.A.T. Constanța.

Se observă că menționarea etniei persoanelor care au fost implicate în respectivul incident reprezintă mai mult decât “o redare a unei situații de fapt ce prezintă demersurile și măsurile luate de R.A.E.D.P.P.”

Conținutul mesajelor

37.3 În speța de față, mesajul a avut următorul conținut:

<< !! Toleranță zero față de persoanele care se instalează abuziv în clădirile aparținând municipiului Constanța !!

Un grup de persoane de etnie romă a dărâmat ușa de la intrarea unei case administrate de RAEDPP Constanța, situată pe strada , încercând să ocupe abuziv spațiul. Persoanele în cauză au fost depistate zilele trecute atunci când încercau să pătrundă în imobil. Reprezentanții RAEDPP au alertat oamenii legii, care s-au deplasat la adresă luni, 28 octombrie, au identificat și legitimat persoanele și le-au dus ulterior la secție, în vederea audierii. Totodată, reprezentanții RAEDPP au depus plângere penală pentru săvârșirea infracțiunilor de tulburare de posesie și înlăturarea și distrugerea de sigilii. Este vorba despre un spațiu locativ din care fuseseră evacuați foștii chiriași, în urmă cu doar câteva zile, pe 16 octombrie. Imobilul urmează să fie repartizat unei alte familii.

„Vrem să descurajăm astfel de fapte, anunțându-i pe toți că suntem vigilenți și nu permitem ocuparea fără drept a imobilelor aflate în proprietatea municipalității, administrate de Regie. În astfel de situații, RAEDPP, în calitate de administrator, va sesiza organele abilitate pentru atragerea răspunderii civile, dar și penale a autorilor faptelor, care trebuie să înțeleagă că vor răspunde pentru aceste fapte” >>

37.3.1 Mesajul Primăriei Constanța este însoțit de comentarii ale unor persoane fizice – utilizatori Facebook, prin care se detaliază conținutul și motivele mesajului inițial, astfel:

- utilizatorul rețelei de socializare Facebook a postat următoarele: “Pe strada Ștefan cel Mare și Cuza Vodă sunt foarte multe case ocupate abuziv de persoane de etnie romă. Dacă tot s-a anunțat cu surle și trâmbițe proiectul pentru modernizarea străzii Ștefan cel Mare, este bine de știut că un astfel de proiect este irealizabil dacă zona este plină de cerșetori, se face liber la contrabandă cu țigări,

nu poți să traversezi de frica acestora, puradeii joacă fotbal și altele nestingheriți. Este de vis urât.”

- utilizatorul rețelei de socializare Facebook a postat următoarele: “Ar tb adunați și duși la marginea orașului. Să li se pună o mătură în mână să facă și ei ceva. Este destulă mizerie de adunat din oraș. Măcar ați avea și forță de muncă și le-ați oferi și o casă departe de centru, dacă tot sunt romi. Indiferent de nație, trebuie ajutați, nu lăsați pe străzi în plină iarnă. Iar orașul Constanța are nevoie de forță de muncă.”
- utilizatorul rețelei de socializare Facebook a postat următoarele: “Ciori vopsite”.

37.3.2 Din mesajul inițial și din interpretarea oferită ulterior de cetățenii care comentează la postare, rezultă că Primăria Municipilui Constanța a intenționat să comunice cetățenilor orașului măsurile care urmează să se ia asupra celor care ocupă abuziv spațiile aflate în administrarea municipiului Constanța, extrapolând în mod intenționat asupra unei categorii aparte, mai exact asupra categoriei persoanelor de etnie romă; astfel, din modul în care a fost structurat mesajul, cu un titlu de impact reieșit din utilizarea cuvintelor “toleranță 0” și a semnelor de exclamare, titlu urmat imediat de o propoziție în care se face referire la un caz specific în care au fost implicate persoane de etnie romă, cititorului i se induce ideea că romii sunt cei care în practică s-au dovedit a fi autorii unei infracțiuni de acest gen, comentariile postării demonstrând foarte clar respectiva idee.

37.3.4 Colegiul director constată că subiectul față de care s-a exprimat Primăria Municipilui Constanța este unul de interes public, mesajul etichetează cetățenii pe criteriul etnie, iar mesajul împreună cu comentariile rasiste instigă la discriminarea sau ostilitatea față de un anumit grup, încălcând astfel demnitatea umană a cetățenilor care aparțin minorității rome, potrivit art. 15 din O.G. 137/2000.

Rolul în societate a persoanelor - autori ai afirmațiilor. Din perspectiva analizei limitelor libertății de exprimare sunt luate în considerare și elemente legate de calitatea specifică pe care o poate avea autorul mesajului analizat (*ziarist, politician, membru al opoziției, funcționar public, etc*) sau persoana lezată (*politician, funcționar public, magistrat, persoană privată, grup parlamentar, etc.*) precum și mijlocul prin care a fost difuzat mesajul (*presa scrisă, televiziune, radio, mediu online etc.*).

37.4 În speța de față, partea reclamată este o instituție publică care, prin politicile publice promovate, influențează atitudinea comunității cu privire la persoanele de etnie romă, mesajele transmise în spațiul public prin diferite mijloace și reprezentanți având fără dubiu un rol deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără deosebire. În acest sens, afirmațiile/mesajele/comentariile cu referire negativă la romi nu conduc la un progres al relațiilor umane, ci, din contră, întăresc stereotipurile față de aceste grupuri de persoane, având ca efect discriminarea la școală, la angajare, la accesul la servicii și locuri publice etc. **Ca urmare, Colegiul director constată că se justifică necesitatea ingerinței statului în libertatea de exprimare.**

Concluzii

Colegiul director reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în

Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabile de dezvoltare. Mai mult decât atât, una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânjenitoare, iar democrația se „hrănește” din libertatea de exprimare (a se vedea *Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentată și adnotată, vol. I, pag. 750, pct. 66*).

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că “libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [*de către opinia publică*] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică”. Ca urmare CEDO a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice. De aici decurge poziția privilegiată acordată liberei discutări a chestiunilor de interes general și în particular libertății presei, atunci când aceasta intră în conflict cu alte valori pe care statul le poate în mod legitim apăra. Toleranța și respectarea demnității umane constituie fundamentul democrației și societății pluraliste, prin urmare este necesară sancționarea oricărei forme de expresie care promovează ura bazată pe intoleranță. Se impune astfel descurajarea încălcării dreptului la demnitate, indiferent de calitatea persoanelor care comit o astfel de faptă. Măsura constatării și sancționării unui astfel de comportament este necesară într-o societate democratică în care demnitatea umană este garantată. Măsura este proporțională cu scopul urmărit, astfel constatarea contravenției și aplicarea unei sancțiuni sunt proporționale cu necesitatea protecției demnității umane a persoanelor de etnie romă din România.

39. Având în vedere motivele expuse mai sus, Colegiul director constată că se întrunesc cumulativ elementele constitutive ale unei fapte de discriminare prevăzute art. 2 alin. 1 coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, apreciind că în cauză a fost încălcată demnitatea umană a persoanelor de etnie romă.

40. Față de cele menționate, **Colegiul director dispune sancționarea Primăriei Municipiului Constanța cu Avertisment și obligă partea reclamată să șteargă comentariile rasiste de la postarea supusă analizei.**

41. De asemenea, Colegiul director recomandă părții reclamate ca pe viitor să ștergă toate comentariile rasiste care vor mai fi postate de către utilizatori pe pagina sa

oficială din rețeaua de socializare Facebook și să depună toate diligențele în vederea respectării principiului nediscriminării în ceea ce privește libertatea de exprimare care ar putea aduce atingere valorilor și drepturilor prevăzute de *O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, republicată.

42. Privind sancționarea faptelor de discriminare, Colegiul director a avut în vedere prevederile directivelor Uniunii Europene în domeniu, care solicită statelor membre Uniunii Europene aplicarea de sancțiuni efective, proporționale și descurajante. Proporționalitatea se poate asigura prin acordarea graduală a amenzii, în funcție de gravitatea faptei, între limitele stabilite de lege. Colegiul director subliniază în acest sens că trebuie înțeles cu adevărat că scopul sancționării unor fapte care aduc atingere unor drepturi și principii, cum ar fi dreptul la nediscriminare și la un tratament egal în materie de angajare și profesie, este în sensul corectării unor asemenea fapte și prevenirii săvârșirii lor în viitor și nu aplicarea neapărat a unei măsuri punitive cum este cea a amenzii contavenționale.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din *O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, republicată, cu unanimitatea membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admiterea excepției necompetenței Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării pentru capătul de cerere privind solicitarea de a se dispune măsurile necesare în vederea înlăturării consecințelor faptelor de discriminare;
2. Respingerea excepției lipsei calității procesuale active a Asociației Fast Forward, ridicată din oficiu în cadrul ședinței de deliberări din data de 27.05.2020;
3. **Aspectele sesizate constituie fapte de discriminare** potrivit art. 2, alin. 1 și art. 15 din O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată;
4. **Sancționarea părții reclamate cu Avertisment**, conform prevederilor art. 5 alin. 2 lit. a coroborat cu art. 7 alin. 3 din Ordonanța nr. 2 din 12 iulie 2001 privind regimul juridic al contravențiilor, actualizată, conform căreia “*Sancțiunile contravenționale principale sunt: a) avertismentul; Avertismentul constă în atenționarea verbală sau scrisă a contravenientului asupra pericolului social al faptei săvârșite, însoțită de recomandarea de a respecta dispozițiile legale. Avertismentul se aplică în cazul în care fapta este de gravitate redusă. Avertismentul se poate aplica și în cazul în care actul normativ de stabilire și sancționare a contravenției nu prevede aceasta sancțiune.*”
5. Recomandă părții reclamate să șteargă comentariile discriminatorii în termen de 30 de zile de la comunicarea hotărârii și să depună toate diligențele în vederea respectării principiului nediscriminării în ceea ce privește libertatea de exprimare care ar putea aduce atingere valorilor și drepturilor prevăzute de *O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, republicată.
6. O copie a prezentei hotărâri se va comunica părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare**, republicată și **Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului Director prezenți la ședința de deliberări desfășurată în data de 27.05.2020 au fost: ASZTALOS CSABA FERENC – Membru, DINCĂ ILIE – Membru, GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru (online), HALLER ISTVÁN – Membru (online), CRISTIAN JURA – Membru, LAZĂR MARIA – Membru, POPA SORINA CLAUDIA – Membru, SANDU TATIANA VERONICA – Membru

Prezenta hotărâre va fi comunicată în baza Ordinului Președintelui CNCD nr. 138 / 24.03.2020.

**ASZTALOS CSABA FERENC
Membru Colegiul Director,
Președinte CNCD**

*Data redactării: 01.10.2020
Redactată și motivată I.D./S.D.*

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare cu modificările și completările ulterioare**, republicată și **Legii nr. 554/2000 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.